

Rile No.

1856-57.

Collection No. 9

MUTINY PAPERS.

Pros.
Serial Nos.

Files of SIRAJU'Ā KHẒĀR

Vol. 12; no. 15; June 28, 1856.

Subject

News about The Moghul Court at Delhi and
select news from the DEHĀI URBŪ AKHẒĀR.

Foll. 4; Size 12" x 7 $\frac{3}{4}$. (Printed).

Previous References.

Later References.

سراج الاخبار

من تدعی می شنبه سبت چهارم شوال کشته بجزی مطابق سبت هشتم جون شمس است
اخبار دربار جهان از حضرت طلیس جانی خلیفه الرحمانی فروغ عالم
عالمشیاں کورکانی شرح دو دمان بخدمتشان صاحب نظرانی حلد ملک

خوفاں بروردنا لہامی بن

شہر یار معین عنایت بحر المہربان پرینت
سکلا می نخواستند دست بند استفسار فرج
شکستہ زمین ترخص جو و سبب استماع
نزل طبع زرا خاص از زانی و قوالہ
داخل ابوان خسروی شد نہ بکدشتن
اداب و کوشش بخت بہادر و بجای می
نصف انہما حکام نعمت میرای مایہ طعام
شدہ قبول گاہ ار استند باوای نامیشہ
و دیگر اشغال لکھنؤین بلا خطہ شقہ و الامام
امین الدولہ بہادر شہر سال از اقساط مجتمہ
حکامہ ایچسی راجہ دیسی شکوہ راجہ ساکرم بخشو
کلام مع النور سبجل مہر خاص نمودہ حکم اجر می

پیرماہ زکرمی مان مسغان باز

چو صبح از دم گرگ نر زبان نختن در آید گنگ و بان
نروس غنودہ فرو کو فتال دہل زان بد بر نر
شہنشاہ انجم سیاہ و رضہ کلا رده ہتر المہ
بہادر را سہا شش شتاسی بخشید ہندہ را
شہر یاری شد نہ خسار دربار شمل مقبر
الدولہ محبوب علیخان بہادر معین الدولہ
نظارت خان سرفراز الدولہ کتبان لد علیخان
و شمس الدولہ نجیب نجف خان شیخ الدولہ
و کبیل سلطانی و میر علی بہادر و دیگر ارکین
بلندہ تکمین اداب و کوشش بجای آوردند درین
اشا فلحہ بہادر نا صبیہ سالی خسروی کشند
اداب و کوشش از حد ادب بود ساخت

بعد عطا شدی انده اینده به این الدوله صادر و قلمه در
 دیگر اراکین سبزه گلین عصر خوانده عرض حضور
 تو زک رکاب و دیگر عله عقیدت ماب
 نرسبت آفرای شاه بانغ گردیده شام
 گاه از آنجا راحت نموده و احترام الدوله
 بهادر را به بنفش شناسی نماز فرموده
 داخل مشکوی صاحبقرانی شده بعد
 مغرب بدیوان خاص جلوه آرا گشته
 ملاحظه شناسای شنبی بنی شعبه حواله داخل
 کاشانه اقبال گردیده و اراکین بر نصبت
 خواستند فقط

یوم یکشنبه بیستم شوال

ابتداء با شیرین صبح فریضه نگاه نمود
 احترام الدوله بهادر را سعادت بنفش
 شناسی گنجده اداب و کور نشین الکیه
 بلند بکین ندرتند بعضی رسیده که تو زک
 بیکم که بیاطمه حسانی جاری شده بود در این
 جان گذارین درخت اخروی
 بر نشینه بی برکت و فرستادن طعام

حاضری بنام مقبره الدوله بهادر فرزان
 صادر شدند به پیش اداب و کور نشین
 بهادران در نشان برانده نشان وقت
 رونق افروز محل معنی گردیدند نصف النهار
 هنگام نعمت برسی مایه طعام گشته
 قیلوله گاه آرا گشته بادای نماز پیشین
 دیگر اشغال دشمن عصر خوانده عرض
 حضور تو زک رکاب و عله عقیدت
 ماب رخصت داده شا گاه احترام الدوله
 بهادر را یاد فرمودند فقط

یوم دوشنبه بیست و یکم شوال

قبل از طلوع نیر جهان افروز دو گانه فریضه
 آباد نموده احترام الدوله بهادر را
 بنفش شناسی بخشیده مجرا و نسیم حاضرین
 قبول نموده عزال طبع زاد خاص کسب
 سالیون انداخته اداب و کور نشین
 بهادر ز قلمه بهادر ندرتند و ملاحظه
 در قطعه شقه گریست مرتقه اسمی این الدوله
 بهادر یکی بقصد مع نقل بعضی بریدل بهادر

مقدمه بر واکمی نوزده قطعه محضر حیات نامه
 موسوم به مرزا کیخسرو جلال آباد و غیره فی حد
 علاقه بنا بر کس مشورته نوشتن حاقطه سفاک
 بیکم لکس محضر حیات نامه خود و بنا بر
 بحکم التنا بیکم و قهر التنا بیکم و شجاع التنا بیکم
 و اجمعی صاحب و جعفر علیجان با بر صفت
 تلاش در قلع مبارک منجمله سب و شش
 کسان مفصله ذیل عرضی امین الدوله باد
 برای واکمی ان حیات نامها نزد محبت
 باد و بنا بر کس و در وی مقدمه روانه فرمود
 یک قطعه فارغ خطی مهربی اقراری نادخل
 ما بر شاه فرستادن نزد بهادی لال وکیل
 سه کار بنا بر کد را نیدن محکمه صد الصده
 باد و در وی صحبت نزد بهادش باطله به عبه
 مسجل بهر خاص فرموده بنا بر اجراء
 ندام احمد خان سه چوکی کرده بیکم فضاوم
 بنام میر عدل باد و صادر شده که شخصی
 حقه مرزا علاء الدین در زید به سر داری
 تحقیقات و ثبوت جرم نزد ان حدود
 فرستاده شد باید که سر التنا بیکم خود
 نصف النهاره منگام نعمت برای ناید

طعام گشته فیلو گاه اراسنه بادای
 نماز سبین و دیگر اشغال نشین عذر خوانده
 اخرن بنا بر عرض حاضری عمده رکاب
 متوجه سپه و کلانست کرده اند از دیوار
 خاص پوره داخل دیوان خاص شده
 شاگه حسب معمول احترام الدوله باد
 را یاد نموده فقط

یوم سه شنبه سبت و ام

عبادت معهود از فرضه آباد انصراف یافته
 احترام الدوله باد و را بر بنقص تقدس
 کاماب نموده از اراکین بنده کلین اداب و
 کورنش بجز بر فتنه میر عدل باد و موعود است
 که صرفی که زیر ضمانت بود امروز حاضر شده
 بعد در ایست معلوم کرد که بیسج جا بدو ندادند
 بنا بر با جاری همه دعیمان ابرای کرده جانچه
 از اعه اخذ بجلکه از قلعه معلی را نند بران
 اشد زنت که مناسب کرد اصلاح خطه
 راجه زور اور چند باد شعوبه بن عرض
 که شقه خاص حضور لایع التنا بیکم که مقدمه بود
 بهاجن حکم دایندگی اقساط مجتمع خزانه بخشی ندام

از رسیدن مهر قیام راج بر این مهر عزت بود
 شرف نفاذ یافته بود و از محکم موصوف
 برای نهالیش انشاوات حضور نسبت به کرام
 حکم والا صادر شده به یک حکم نسبت خانزاد
 ابرای یافته و اعلام سبب عدم وصول ز اقساط
 از تقاضای قرضخواهان بجان آید امیدوارم
 که شرف والا بنام محبت باد در باره عطا
 انساط شرف نفاذ یابد فرمودند که سیف
 الدوله عرضی بفرموده برده و مضمونش به باد
 بیان ساخته ز اقساط بر این موصوف
 بداند چنانچه خان کور کار نه حکم والا
 بعد از بر رفتن اداب و کورشش بادران
 ذیشان نصف النهار هنگام نعمت بر آ
 مایه طلسم شده قیلوله گاه ار استند با انحر
 نماز مشین و دیگر اشغال مشین عصر خوانند
 بعد از رسید که زر شیکش خدام محل معنی
 داخل خزانه عامه گردیده و اعلام احمد جان
 مبلغ دوصد و ششاد رو به آمدنی کلید خا
 و ششصد و سی سه رو به آمدنی نذراند
 بخازن والا رسانید حکم محبت شیم
 اصدار گشت که حسب دستور تقسیم کارانجا

و غره گردد آخرین تا بر عرض حضور
 تو ز ک رکاب و دیگر لحد غنچه ت ثواب
 برده توجه سیر و گلگشت شده از دور
 خواص پوره داخل ایوان خاص گشته
 شاگاه حسب معمول احترام الدوله باد
 باد نمودند فقط
چهارم
یوم چهارم

ساعت دیر فلک فریضه وقتی کلد بود
 احترام الدوله باد در را نبض شناس فرمودند
 بارگاه خسروی گشته بشرف ترخیص رسیدند
 بعد از رفتن اداب و کورشش بادران
 نامی کلا خط سه قطعه واجب الموصوف
 امین الدوله بهادر کللی مع نند و می مبلغ
 یکصد و پنجاه رو به چهار با می آمدنی فسطوم
 فصل ربع ششده فصل موضع سه بر اول
 و دو می با سال یکصد و پنجاه رو به بابت
 باقیات مشا به مستر لاری من ابتدای
 جنوری شده اعانت جول سله و سوه

مع بندوی این روز است قسطی
 کنوس لکرام و دی سسکه فرمودند که
 در احتی این صاحب برشته مرتب کرد
 هنگام نصف النهار نعمت بری خون
 طعام کرده و قیلو گاه ار استه باد
 نماز شبین و دیگر اشغال و نشین عصر خوانده
 افزین نماز حاضرین در دولت را
 بر حضرت نواخته شام گاه اتمام
 الدوله بباد را باد فرمودند فقط

مزا علی شوقی سپر فاطمه خانم است
 تبرک نامی توجیه مکان میرا میزند
 بعد ساعتی از انجام رحمت فرموده داخل
 شستان ابرم بیان کرده و نه نصف النهار
 هنگام لذت بخش مایه طعام کشته قیلو
 گاه ار استه باد ای نماز شبین و دیگر
 اشغال و نشین عصر خوانده افزین نماز
 بعد سوا بر سر را مرضی نموده تا گاه
 اتمام الدوله بباد را باد فرمودند

یوم چشمت و نهم سوال

یوم غمخیزه و یقیه

صبح از نفس ادای فریضه باده نموده خرم
 الدوله بباد را شرف بنفش شناسی این
 و ضایر در بایر ناصیه سالی مار گاه قاجا
 کشته آداب و کورش مودض کنانید
 حضور انور بر آید و غزل طبع زاد خا
 زبانی نجم الدوله محمد اسد الله خان سبحان
 دوران مشند و آداب و کورش
 باده بر این نیز برشته داخل خرابگاه خا
 شند و استغای یک روز بر روی زوجه

باد ای سنن فریضه یوم آینه احترام الدوله
 باده را سعادت بنفش شناسی شنیده
 سبب نزول باران رحمت حاضرین را
 را بر حضرت نواخته چون بر فراج تقدیر
 کوهی منضمی یافتند احترام الدوله باده را
 که بار که بیا یک حاضر ماند بر بزریش آداب
 و کورش بباد را ن و زبان نصف النهار
 هنگام نعمت بری مایه طعام کشته قیلو گاه
 ار استه باد ای نماز شبین و دیگر اشغال

دستین عصر خوانندہ افزین ہمارے عزیز
 سمش الدین ریزا چوٹی میران مولیٰ
 خلعت ہای تبرک ماتمی والدہ شان
 زریج دوشاہ بنابر صیہ اش عانت تو
 بعد از ان کسیر و تفریح پر داخندہ از
 دبودی خواص پورہ داخل محل محل
 شد نہ شا سگاہ احترام الدولہ ہار
 را بار یاب نمودہ مرضی کرد نہ میرا
 ہاد و معروض دشت کہ سیمی عبد احد
 شخصی کہ سابق دو مرتبہ تعلیم دزد
 و محبس اندہ امروز باز بندیدین
 پارچہ گرفتار شد چنانچہ ناسپردہ با بچوں
 نمودہ بمعباد سہ ماہ منقید کردہ شد
 ارشاد شد کہ مناسب کرد عقد

وہلے اردو خیالہ کابل

اجازات کابل مورخہ وہم دوم
 ماہ می سنہ روان جو کتب اتفاق

صاحب دہلی کزٹ کی پاس بہ در پوچھے
 میں کراچی کیفیت سے نہیں ترجمہ اونکا
 واسطے ملاحظہ ناظرین اخبار کے درج ہوا
 کار سباندہ بٹ کزٹ نہ کور کا لکھتا ہے کہ بیان
 یہ مشہور ہے کہ ایک یہودی مع ایک خط
 عیسیٰ خان ہراتی کے امیر کے پاس آیا
 اور کہتا ہے کہ تم شہر ہرات پر پورش کر
 میں تمہاری مدد کر دینگا۔ واضح ہو کہ عیسیٰ
 سنی ہے اور اہل ایران شیعہ۔ یہودی کے
 نہ کور نے یہ یہی ظاہر کیا کہ میں تو کراچی
 کا ہوں اور عیسیٰ خان نے ایک خط مشور
 استعانت میری مانہ انکر پڑو کو بھیجا
 اور کہتا ہے کہ ہرات پر قبضہ کامل ایرانیوں کا
 نہوئے دین سو میں وہ خط صاحب
 گزشتہ سنہ کو بولچا دینگا۔ امیر نے سہا
 قندار سے حال یہودی نہ کور کا تحقیق کیا اور
 اونسے متحقق ہوا کہ شخص مذکورہ حقیقت لازم
 انکر بزوں کا اور واسطے وصول کرنے بعض
 ہون کے تندر ہار من آیا ہے
 بعد روانگی یہودی نہ کور کے ایک اور مقصد
 ہرات سے آیا اور اوسنی امیر سے کہا کہ ہم خان

اٹھائے ملازم شاہ ایران مع دو ہزار سواروں
 کے متصل سرات خیمہ زن تھا اور عیسیٰ
 نے شاہزادہ یوسف کی طرف سے اسے
 یہ پیغام بھیجا کہ تمہاری انہی رعایا
 سرات کو نہایت زبرد اور خلجان ظاہر
 پسند ہو اور مستعد ہوہ برداری میں اور
 غالب ہو کہ ازراہ غضب ناک کی جگہ پرچہ
 ہونے کے یہ حال سنکر اٹھائی مذکور غوربان
 میں رٹ گیا لیکن عیسیٰ خان نے فرصت
 غنیمت جانکر سردار احمد خان کو حکم دیا
 کہ اسکا تعاقب کر عقب سے اسے پھرتا
 کرے اور سردار مذکور کے ساتھ فوج پیغم
 کو سان بھی شامل ہو گئی القصد دونوں
 فوج میں لڑا سے ہوئی آخر کار سراتوں
 نے شکست پائی اور بہت لوگ اونکی پائیز
 القصد دونوں فوج میں لڑا سے
 اور سردار احمد خان گرفتاری ہو گیا۔
 کہتے ہیں کہ چند شاہزادہ یوسف دل سے
 طرفدار اور انہوںکا ہم کر نظر اپنی تین سوت
 افغانوں کا ظاہر کرتا ہے ایرنے اپنے بیٹے
 محمد عظیم خان کو حکم جانی پوستنگ کا واسطے

سزا دہی فرزند ان سردار صفوی قندار
 کے دیا تھا لیکن وہ لوگ قبل پہنچے سپاہ
 ایر کے وہ ان سے کوچ کر گئے اور بعد پہنچے
 محمد عظیم خان کے اوسکی نگر من عارضہ
 تب تک کے ایسی شدت رہی کہ محاسن
 پچاس ساتھ ساتھ آدمی ہر روز مرتے
 یہ حال دیکھ محمد عظیم خان اپنی بات کے
 پاس جدا گیا اور انتظام درہ مذکور کا
 غلام نبی خان کے سپرد کر گیا وہ دن
 بعد سرداران قندار نے جو کہ باہر
 گئی تھے معاہدت کر کے پوستنگ پر
 حد کیا اور چونکہ سپاہ منقبتہ محمد عظیم خان
 قابل اونکی مقابلہ کے وہی بہا کے
 لشکر میں چلے گئے امیر اس بات
 سے بہت برا فرزندہ ہوا اور شاہ دہلی
 خان کو مع فوج کثیر بھیجا کہ حکم دیا کہ سردار
 مذکور میں کو قرار واقع سزا دہی اور
 اونکی نزاعات میں سوار اونکی کہوڑے
 واسطے جرائی کے چوڑ دہی
 سردار رحم دلخان مردان ترک کے کو
 واسطے فساد انگیزی کے برا بھنجہ کر رہا کہ

تمہاری اہتہ سی قندہار کو چین لین اور
اوتے سردار مذکور کے بہائی اور وارث
کے سپرد کرین فقط.....

اور دوست محمد خان نے قاضی کلان
غلام محمد خان اور حافظ جو کو اوسکی بھائی
کے لئے بیجا مکر ابھی بہہ دریافت نہیں
ہوتا کہ وہ رو بہا ہوا سی یا نہیں
امیر کے سپر ہی ایسا خیال کرتے ہیں
کہ امیر انہی اس خط سے کہ اوسسی قندہار
پر پوریش کی نہایت نشان ہے اور پتہ
کرنے ہیں کہ وہ واسطے معاہدہ کے
کابل میں مستعد و آمادہ ہے شہر طیکہ نعت
و حرمت مراحت کر سکے لیکن یہی
خیال کیا گیا ہے کہ سردار ہرات نے
جو اوسسی بلا باہی اور لکھا ہے کہ جہمینی
کا خوراک ہرات میں موجود ہے اسلئے
شاید امیر اوکلی مدد کرنے قبول کرے
علی الغور خان بارگزی نے اپنے بیٹے
عبداللطیف خان کو لکھا ہے کہ ایران نے
ہرات پر بخوبی قابض ہے صرف ہن
اور سنا جاتا ہے کہ شاہ ایران نے
امیر کو لکھا ہے کہ کہتہ دل خان تہو نے
سردار قندہار ریاست ایران کا
متوسل ہے اسلئے ہم پر لازم و مستحکم ہے کہ

کابل پوران جہا جہا
و ملکہ سنطانی
تجالبہ